

[Finansministeren.]

Jeg tror, denne korte oversigt kan være ganske nyttig til illustration af, at statens penge anvendes til samfundsnyttige formål, der direkte eller indirekte er til borgerens fordel.

Som nævnt er bevægelsen i de samlede driftsudgifter ikke stor, men der er som allerede nævnt en del forskydninger på de enkelte poster. Blandt årsagerne til udgiftsstigningerne må først og fremmest fremhæves den almindelige pris- og lønstigning. Således er der siden 1. april 1949 ialt foretaget lønforhøjelser for statstjenestemænd, som beløber sig til en samlet årlig merudgift for staten på 80 mill. kr. Af dette beløb vedrører noget under halvdelen statsvirksomhederne og resten den øvrige del af statshusholdningen. Denne stigning i lønudgifterne er ikke udtryk for udvidelse af statshusholdningens omfang, men udelukkende en nødvendig tilpasning til den indtægtsstigning, andre samfundsgrupper har haft.

Prisstigningen har endvidere virket ind på de forskellige sociale udgifter, der også reguleres efter pristallet. Den største samlede post blandt de sociale ydelser er aldersrenten, som yderligere medfører forøgede udgifter, fordi antallet af aldersrentenydere er i jævn stigning på grund af ændringerne i befolkningens aldersfordeling, og fordi en stadigt stigende procent af de berettigede søger aldersrente. Statens og udligningsfondens samlede udgift til aldersrente beløb sig til 286 mill. kr. i finansåret 1949—50, medens der for indeværende finansår kan påregnes en udgift på ca. 297 mill. kr. og for 1951—52 en samlet udgift på 320 mill. kr., altså en stigning på ialt 12 pct. fra 1949—50 til 1951—52. Ved beregningen heraf er forudsat, at det lovforslag, som blev omtalt i statsministerens programtale ved rigsdagens åbning, nyder fremme. På noget længere sigt fremover må man se i øjnene, at der vil ske en meget væsentlig yderligere stigning i aldersrenten, idet antallet af gamle fortsat vil vokse.

Også udgifterne til invaliderente og arbejdsløshedsforsikring viser betydelig stigning.

For forsvarsudgifterne er der på det foreliggende finanslovforslag opført bevilninger på ialt 356 mill. kr., hvortil kommer et beløb i uudnyttede bevillinger fra de foregående år, der i øjeblikket kan anslås til ca. 50 mill. kr. Man kan herefter regne med en udgiftsstigning på de ordinære forsvarsbudgetter på op imod 50 mill. kr. fra 1949—50 til 1951—52. Hertil kommer så de betydelige ekstraordinære udgifter i henhold til

bevillingsloven af 9. august i år, som ikke er optaget på finanslovforslaget, men som ved ændringsforslag vil blive indarbejdet på finansloven.

Blandt andre større stigninger i udgifterne kan jeg nævne udgiften til boligstøttelovgivningen, der i 1949—50 ialt udgjorde 11,5 mill. kr., og som for 1951—52 kan anslås til henved det dobbelte.

Endvidere er bidragene til en række internationale samarbejdsorganisationer samt andre udgifter under udenrigsministeriet, der erlægges i dollars, steget stærkt efter devalueringen.

Endelig kan nævnes de stigende udgifter i forbindelse med Grønland. Efter den gældende lovgivning belaster disse udgifter ikke statsbudgettet, hvilket jo for så vidt er mindre rationelt, som der er tale om regulære statsudgifter. Man overvejer da også for tiden en ændret opstilling af Grønlandsdepartementets budget og regnskab. Nettoudgiften vedrørende Grønland var i 1949—50 16 mill. kr., og der er på forslaget regnet med en nettoudgift på 19 mill. kr. Dette beløb er her medregnet ved opgørelsen af de samlede driftsudgifter.

Hvis der alene var tale om de nævnte og andre udgiftsstigninger, ville billedet være temmelig mørkt. Men heldigvis er der også på visse punkter opnået besparelser.

Således kan vi nu se afslutningen på de særlige udgifter, som krigen og besættelsen medførte. På statsregnskabet for 1949—50 var der endnu udgifter af denne art på ialt 65 mill. kr., medens der kun skulle blive tale om ret små udgifter af denne art i 1951—52.

En anden betydelig udgiftsreduktion er nået gennem afviklingen af forskellige tilskuds- og rabatordninger. Disse medførte i 1949—50 en samlet nettoudgift på 292 mill. kr., hvoraf 94 mill. kr. til rabatter og 198 mill. kr. i tilskud.

Som det vil erindres, blev rabatordningerne afviklet ved skatteforliget i marts og det herved indvundne beløb blev anvendt dels til skattelempelser, dels til iværksættelse af en børnetilskudsordning for indeværende finansår. Denne ordning trådte i kraft pr. 1. juli, medens rabatordningerne blev afviklet i løbet af april kvartal. Herefter resterer nu kun tre tilskudsordninger for levnedsmidler, nemlig for rugbrød, konsummælk og sukker.

For indeværende finansår anslås den samlede udgift ved rabat- og tilskudsordningerne til ca. 130 mill. kr., medens den samlede udgift i 1951—52 skulle kunne blive noget mindre, såfremt de nugældende ordninger forlænges uændret. Beløbet er ifølge